

Lezing CAft-voorzitter Raymond Gradus

‘Hervormingen zijn absoluut noodzakelijk’

‘De coronacrisis raakt Aruba bijzonder hard. Een terugval van de economische groei met 27 tot ruim 31 procent is zeer waarschijnlijk. Sociaaleconomische hervormingen zijn absoluut noodzakelijk. De zorgen en onzekerheid over pensioenen, arbeidsmarkt, belastingen, gezondheidszorg en overheidsfinanciën zijn groot. Nederland en Aruba moeten binnen het koninkrijksverband daadwerkelijk tot een akkoord komen over financiële steun.’

Dit zei prof. dr. Raymond Gradus, voorzitter van o.m. het College Aruba financieel toezicht op dinsdag 1 september 2020 bij het Genootschap Nederland-Aruba. Zijn digitale lezing werd door ruim zeventig belangstellenden in Nederland en Aruba bijgewoond, onder wie minister-president Evelyn Wever-Croes, gevlmachtigde minister van Aruba Guillfred Besaril, EU-vertegenwoordiger voor Aruba Eddy Paris en Tweede Kamerlid Antje Diertens (D66).

Grote druk

De lezing over de overheidsfinanciën van Aruba en het toezicht daarop door het CAft stond in het teken van grote economische, maatschappelijke en politieke druk op de actuele gesprekken tussen Aruba en Nederland over de voorwaarden voor een uitgebreid steunpakket en de consensus Rijkswet Caribische Hervormingsentiteit. Professor Gradus (hoogleraar bestuur en economie aan de VU in Amsterdam) zei de onderhandelingen daarover af te wachten, maar benadrukte zeer bezorgd te zijn over de Arubaanse economie.

Steun voorwaarden

Zijn zorg wordt gedeeld door de Arubaanse Kamer van Koophandel, de Arubaanse Hotel and Tourism Association (AHATA) en de ondernemingsorganisatie Aruba Trade & Industry Association (ATIA).

Zij dringen er bij het Arubaanse kabinet op aan de Nederlandse steun en voorwaarden te accepteren, zodat Aruba de komende zes jaar in de gelegenheid is om tot een meer robuuste en veerkrachtige economie te komen, alsook financieel, juridisch en onderwijskundig orde op zaken te stellen.

Uitblijven van een akkoord met Nederland zou leiden tot torenhoge faillissementen en werkloosheid. Ondernemingsklimaat en de positie van Aruba op de internationale kapitaalmarkt zouden sterk verslechteren.

Staatsschuld en vergrijzing

Professor Gradus noemt de staatsschuld van Aruba aanzienlijk. ‘Iedere Arubaan begint bij geboorte al met een schuld van 40.000 gulden. De rentelasten zijn onhoudbaar. Het is dringend noodzakelijk om de komende jaren aan te sturen op behoud van een begrotingsoverschot van één procent.’

Zorg heeft hij ook over de snelle vergrijzing en de daarmee samenhangende AOV-kosten. Hij bepleit een verhoging van de pensioenleeftijd naar 67. ‘Deze hervormingen zijn noodzakelijk om publieke voorzieningen zoals gezondheidszorg en onderwijs in stand te houden voor toekomstige generaties.’

Migratie

Voorts adviseert Gradus Aruba dat beleid wordt gevoerd op een verhoging van de arbeidsproductiviteit en gerichte migratie. 'Een migratie van 28.000 personen zou een economische groei van 2,4 procent betekenen. Daarnaast bepleit ik een belastingherziening door een grondslagverbreding toe te passen en ten opzichte van directe relatief meer indirecte belastingen te heffen.'

Terugblikkend stelt de CAft-voorzitter vast dat het toezicht van het College heeft geleid tot meer aandacht voor financieel beheer en tot meer publiek debat over de overheidsfinanciën. 'Dat is belangrijk. De personeelslasten zijn nog altijd hoger dan in andere Caribische landen. Die uitgaven moeten vanaf 2020 nominaal dalen.'

* * * * *